

Innholdsliste

Innholdsliste	1
Landbruks- og matdepartementet	2
Tverrgående mål	2
Overordnede dokumenter i arbeidet med de ulike områdene	2
Resultatområde 21 Matsikkerhet	2
21.1 Økt matproduksjon og trygg mat	3
Resultatområde 22 Landbruk over hele landet	3
22.1 Bruk av landbruksarealer	3
22.2 Eiendomspolitikk	4
22.3 Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak og kontroll	5
22.4 Ei livskraftig reindrift	6
Resultatområde 23 Økt verdiskaping	7
23.1 Næringsutvikling innen jordbruk og bygdenæring	7
23.2 Skogbruk	8
Resultatområde 24 Bærekraftig landbruk	9
24.1 Samfunns- og arealplanlegging	9
24.2 Klimautfordringene	10
24.3 Produksjon av miljøgoder og reduksjon av forurensninger	11
24.4 Økologisk landbruk	11

Landbruks- og matdepartementet

Hovedmål:	Matsikkerhet	Landbruk over hele landet	Økt verdiskaping	Bærekraftig landbruk
Delmål:	Produsere og sikre tilgang til maten forbrukerne etterspør	Balansert geografisk utvikling i landbruket	Konkurransedyktig råvareproduksjon og næringsmiddelindustri	Ivareta landbrukets kulturlandskap
Delmål	Sikre forbrukerne trygg mat	Robust og effektivt landbruk	Lønnsom utnyttelse av gårdens samlede ressurser	Bærekraftig bruk av og vern om landbrukets areal og ressursgrunnlag
Delmål	God dyre- og plantehelse samt god dyrevelferd	En økologisk og økonomisk bærekraftig reindrift	Bærekraftig skogbruk og konkurransedyktige skog- og ~~trebaserte~~ verdikjeder	Redusert utslipp av klimagasser, økt lagring av karbon og gode klimatilpasninger

Tverrgående mål

En effektiv landbruks- og matforvaltning
Forskning, innovasjon og kompetanse skal bidra til at hovedmålene i landbruks- og matpolitikken nås
Ivareta norske interesser og sikre framgang i internasjonale prosesser

Figur 1 Mål for norsk landbruks- og matpolitikk^[1]

De fire overordnede målene for norsk landbruks- og matpolitikk er *Matsikkerhet*, *Landbruk over hele landet*, *Økt verdiskaping* og *Bærekraftig landbruk*, jf. figur 1.

Fylkesmannen har ansvar for oppfølging av nasjonal landbruks- og matpolitikk regionalt og lokalt, og har både utviklings- og forvaltningsoppgaver. Fylkesmannens forvaltningsoppgaver knytter seg til økonomiske og juridiske virkemidler innenfor jordbruk, skogbruk og reindrift. Fylkesmannen har det regionale ansvaret for at virkemidlene på landbruks- og reindriftsområdet forvaltes og kontrolleres i samsvar med overordnede forutsetninger og i henhold til gjeldende lover og regler. Kontrolloppgavene er nærmere omtalt under resultatområde 22.3, men omfatter alle økonomiske og juridiske virkemidler som er omtalt i embetsoppdraget.

[1] Figuren viser LMDs målstruktur i Prop. 1 (2014-2015).

Fylkesmannen skal skape møteplasser for erfaringsutveksling og formidling av forventninger mellom Fylkesmannen, fylkeskommunen, Innovasjon Norge, kommunene og andre aktuelle regionale aktører.

Fylkesmannen er kompetansesenter på landbruks- og matområdet. Videreutvikling av kommunenes rolle som landbrukspolitisk aktør og som pådriver innen landbruksrelatert klima- og miljøarbeid og nærings- og samfunnsutvikling er sentrale områder. Gjennom oppfølging, veiledning og kompetanseheving skal Fylkesmannen bidra til at kommunene opprettholder god forvaltningspraksis i sin myndighetsutøvelse.

Overordnede dokumenter i arbeidet med de ulike områdene

Proposisjoner og meldinger

- [Meld. St. 9 \(2011-2012\) Landbruks- og matpolitikken](#)
- [St.meld. nr. 39 \(2008-2009\) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen](#)
- [Prop. 1 S \(2014-2015\) Kommunal- og moderniseringsdepartementet](#)
- [Prop. 1 S \(2014-2015\) Landbruks- og matdepartementet](#)
- [Prop. 108 S \(2013-2014\) Reindriftsavtalen 2014/2015, og endringer i statsbudsjettet for 2014 m.m.](#)
- [Prop 89 L \(2012-2013\) Endringer i reindriftsloven mv. \(avvikling av områdestyrene\)](#)
- [Prop. 164 S \(2012-2013\) Jordbruksoppgjøret 2014 – endringer i statsbudsjettet for 2014 m.m.](#)
- [Meld. St. 21 \(2011-2012\) Norsk klimapolitikk](#)

Annet

- Tildelingsbrev 2015 for budsjettkapittel 525 – Fylkesmannsembetene, Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- Fullmaktsbrev til Fylkesmannen for 2015 frå Landbruks- og matdepartementet
- Fullmaktsbrev 2015 til Fylkesmannen fra Landbruksdirektoratet

Resultatområde 21 Matsikkerhet

21.1 Økt matproduksjon og trygg mat

Oppdrag

Målsettinger

- Økt landbasert matproduksjon.
- Trygg mat og god dyrevelferd langs hele verdikjeden.
- Økt matmangfold.

Oppgaver

- Være en regional pådriver for å oppnå målsettingene om nok og trygg mat.
- Samarbeide med regionale aktører for å bidra til å øke matmangfoldet.
- Utbetale tilskudd til veterinærtjenester til kommunene.
- Behandle søknader fra kommunene om midler til veterinære stimulerings tiltak.
- Samarbeide med Mattilsynet.

Resultatkrav

- Det er utarbeidet planer/strategier for hvordan dagens produksjonsvolum og matmangfold i fylket kan opprettholdes og økes.
- Etablert rutiner for samarbeid med Mattilsynet.

Rapportering

- Beskriv kort sentrale utviklingstrekk og drivkrefter i utviklingen av jordbruket.
- Beskriv kort fylkesnåmens arbeid for å nå målene om økt og trygg matproduksjon og økt matmangfold.
- Beskriv kort hvordan samarbeidet med regionale aktører og Mattilsynet fungerer.
- Beskriv kort hvordan tilgangen på tjenester fra dyrehelsepersonell er i fylket.

Finansiering

- Finansierte over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.525).
- For arbeidet med søknadsbehandlingen av spesielle stimulerings tiltak knyttet til veterinærtjenester, blir det gitt en økonomisk kompensasjon over Landbruks- og matdepartementets kap. 1143, post 60.

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov om dyrevelferd](#)
- [Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav](#)
- [Forskrift om soneinndeling i forbindelse med nedføring pga. radioaktivitet](#)
- [Forskrift om settepoteter](#)
- [Forskrift om floghavre](#)
- [Forskrift om plantevernmidler](#)
- [Instruks for fylkesmann og kommune ved utstedelse av autorisasjon for håndtering og bruk av plantevernmidler](#)
- [Brev til landets kommuner fra Landbruks- og matdepartementet og KS av 16.10.2007 om overføring av ansvar for tilgang på veterinærtjenester fra 1.1.2008](#)
- Rundskriv 2014 – 27 Tilskudd til kommunale veterinærtjenester for 2015
- [Brev fra Landbruksdirektoratet \(SLF\) av 16.05.2014 til alle Fylkesmenn om "Rutiner for informasjonsutveksling - Mattilsynet og landbruksforvaltningen"](#)

Resultatområde 22 Landbruk over hele landet

22.1 Bruk av landbruksarealer

Oppdrag

Målsettinger

- Bidra til en bærekraftig og aktiv forvaltning av landbrukets ressurser.
- Ivareta den todelte målsettingen i rovviltforliket.
- Utnytte data fra Geovekst og Norge digitalt.

Oppgaver

- Forvalte økonomiske og juridiske virkemidler i samsvar med nasjonale retningslinjer.
- Samordne virkemidler og koordinere samarbeid med berørte etater i områder der det kan oppstå konflikt mellom beiteinteresser og vern av rovvilt.

- Ivareta landbrukspartens interesser i kartsamarbeidet og informere om nytten av Geovekst og Norge digitalt.
- Følge opp gårdskartprosessen i samarbeid med Norsk institutt for skog og landskap, og bidra til at kommunene holder arealressurskart (AR5) oppdatert.

Resultatkrav

- Det er etablert langsiktige og forutsigbare løsninger for beitenæring og for bevaring av fredet rovvilt.
- Landbrukets interesser er ivaretatt i Geovekst- og Norge digitalt-samarbeidet, og FM har bidratt til at kommunene holder arealressurskart (AR5) oppdatert.

Rapportering

- Beskriv utviklingen i beitebruk og utarbeid statistikk over bruk av beiteareal og tapsutvikling.
- Rapportert på omfang av samfinansiering med midler til forebyggende tiltak mot rovviltskader over Klima- og miljødepartementets budsjett.
- Beskriv utfordringer i arbeidet med å ivareta landbrukets interesser i det regionale kartsamarbeidet, og utfordringer knyttet til kommunenes arbeid med ajourføring av arealressurskart (AR5).

Finansiering

- Finansierte over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.525).

Bakgrunnsinformasjon

- [St. meld. nr. 15 \(2003-2004\) Rovvilt i norsk natur](#)
- [Rovviltsforliket 2011 \(Representantforslag 163 S \(2010-2011\)\)](#)
- [Forskrift om tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk.](#)
- [Forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen](#)
- [Forskrift om tilskudd til tiltak i beiteområder](#)
- [Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdependente tiltak](#)
- [Rundskriv 15/10 – Kommentarer til lov 16. januar 2004 nr. 5 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen og forskrift 1. april 2004 nr. 611 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen](#)
- Regionale forvaltningsplaner for rovvilt
- Brev om oppfølging av rovviltsforliket 2011 – [Brev 10.02.2012 fra Landbruks- og matdepartementet til Mattilsynet](#), og brev 25.8.2011 fra Miljøverndepartementet til bl.a. fylkesmennene

22.2 Eiendomspolitikk

Oppdrag

Målsettinger

- Legge til rette for drift av produktive arealer til matproduksjon og rasjonell og bærekraftig drift av landbrukseiendommene.

Oppgaver

- Bidra til at kommunene følger opp nasjonale mål og retningslinjer ved behandling av saker etter regelverket.
- Informere, veilede og gjennomføre kompetansehevende tiltak overfor kommunene i eiendomslovgivningen.
- Behandle klager over kommunale vedtak etter konsesjonsloven, jordloven og skogbruksloven.
- Fortløpende orientere Landbruksdirektoratet om saker etter jord- og konsesjonslovgivningen avgjort av Sivilombudsmannen.

Resultatkrav

- Gjennomført en forutsigbar og effektiv saksbehandling innen eiendomslovgivningen.
- Lagt til rette for at kommunene gjennomfører oppgavene innenfor eiendomslovgivningen med tilstrekkelig kvalitet og kompetanse i arbeidet.

Rapportering

- Kort beskrivelse av kompetansehevende tiltak overfor kommunene innen eiendomslovgivningen.
- Rapportert til Landbruksdirektoratet om saker behandlet etter jord-, odels- og konsesjonslov, jf. eget rapporteringsskjema.

Finansiering

- Finansierte over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 525).
- Styrking av det kommunerettede arbeidet er finansiert over Landbruks- og matdepartementets kap. 1144 post 77 Regionale og lokale tiltak i landbruket.

Bakgrunnsinformasjon

- [Prop. 128 L \(2012-2013\) Endringer i odelslova](#)

- [Prop. 127 L \(2012-2013\) Endringer i jordlova](#)
- [Ot.prp. nr. 44 \(2008-2009\) Om lov om endring av lov om odelsretten og åsetesretten lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom m.v. og lov om jord m.v.](#)
- [Ot.prp. nr. 79 \(2002-2003\) Om lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom \(konsesjonsloven\) m.v.](#)
- [Ot.prp. nr. 72 \(1993-94\) Om lov om jord \(jordlova\) m.m.](#)
- [Ot.prp. nr. 75 \(2005-2006\) Om lov om endringer i jordlova mv.](#)
- [Lov om endring av lov om odelsretten og åsetesretten, lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom mv. og lov om jord mv.](#)
- [Lov om skogbruk](#)
- [Lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom \(konsesjonsloven\) m.v.](#)
- [Lov om jord](#)
- [Lov om odelsretten og åsetesretten](#)
- [Forskrift om saksbehandling i saker om odelsfrigjøring etter odelslova § 30 til § 32](#)
- [Forskrift om gebyr for behandling av konsesjons- og delingssaker](#)
- [Forskrift om endringer i en rekke forskrifter som følge av ikrafttredelse av lov om endringer i forvaltningslovgivningen mv. \(gjennomføring av forvaltningsreformen\)](#)
- [Forskrift om endring av forskrift 8. desember 2006 nr. 1480 om saksbehandling i kommunene mv. i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven](#)
- [Forskrift om endring av forskrift 8. desember 2003 nr. 1434 om konsesjonsfrihet for visse erverv av fast eiendom, egenerklæring ved konsesjonsfrihet og om fulldyrket jord](#)
- [Rundskriv M-1/2013 – Omdisponering og deling – Lov om jord \(Jordlova\) 12. mai 1995 nr 23 §§ 9 og 12 Rundskriv M-2/2012 – Endring i rundskriv M-1/2010 – Priser på landbrukseiendommer ved konsesjon. Nedre beløpsgrense for prisvurdering ved konsesjonsbehandling av bebygd eiendom](#)
- [Rundskriv M-3/2011 – Driveplikten etter jordloven](#)
- [Rundskriv M-2/2011 – Odelsfrigjøring - §§ 30 til 32 i odelsloven](#)
- [Rundskriv M-1/2010 – Endringer i Rundskriv M-3/2002 – Priser på landbrukseiendommer ved konsesjon. Boverdi og nedre beløpsgrense for prisvurdering ved konsesjonsbehandling av bebygd eiendom](#)
- [Rundskriv M-2/2009 – Konsesjon og boplikt](#)
- [Rundskriv M-4/2004 Endringer i rundskriv M-3/2002 - Priser på landbrukseiendommer ved konsesjon. Kapitaliseringsrentefot på jord og nedre beløpsgrense for prisvurdering ved konsesjonsbehandling av bebygd eiendom](#)
- [Rundskriv M-4/2003 – Omdisponering og deling – Lov om jord §§ 9 og 12](#)
- [Rundskriv M-7/2002 Endringer i rundskriv M-3/2002 - Priser på landbrukseiendommer ved konsesjon – Kapitaliseringsrentefot m.m. for skog](#)
- [Rundskriv M-3/2002 – Priser på landbrukseiendommer ved konsesjon](#)
- [Brev fra Landbruks- og matdepartementet av 25. juni 2010 om praktiseringen av delingsbestemmelsen i jordloven § 12](#)
- [Brev fra Landbruks- og matdepartementet av 4. desember 2013 om praktiseringen av priskontrollen.](#)

22.3 Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak og kontroll

Oppdrag

Målsettinger

- En effektiv og korrekt forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak.

Oppgaver

- Veilede og følge opp kommunene i forvaltningen av økonomiske og juridiske virkemidler og regelverk knyttet til foretakets inntekter og velferd, og påse at forvaltningen skjer i samsvar med overordnede nasjonale føringer.
- Implementere ny forskrift for produksjonstilskudd.
- Behandle klagesaker og dispensasjonssøknader knyttet til direkte tilskudd og velferdsordninger.
- Forvalte regelverk og være vedtaksmyndighet for erstatningsordningene i landbruket, tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk, tilskudd til landbruksvikarvirksomhet, tidligpensjonsordningen for jordbrukere og ordningen med kompensasjon ved restriksjoner i bruk av utmarksbeite grunnet rovvilt.
- Forvalte og kontrollere regelverket for regulering av svine- og fjørfeproduksjonen.
- Utarbeide årlig risikobasert plan for kontroller, gjennomføre forvaltningskontroller av kommunene innen landbruksområdet og kontroller av foretak/rettighetshavere, bekreftelse på at kontrollplan er utarbeidet sendes til Landbruksdirektoratet.
- Følge opp brudd (avvik) på regelverk som avdekkes ved kontroller. Bruke erfaringer fra kontrollene til utvikling og forebygging.
- Samarbeid med Mattilsynet om informasjonsutveksling knyttet til tilsyn og kontroll.

Resultatkrav

- Gjennomført en målrettet og kostnadseffektiv tilskudds- og erstatningsforvaltning.
- Bidratt til at kommunene har en forsvarlig forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske virkemidler.
- Fremskaffet og kvalitetssikret prognoser om erstatningsomfang for de ulike ordningene.
- Gjennomført risikobaserte forvaltningskontroller av kommunene og kontroller av foretak i samsvar med årlig risikobasert plan.
- Fulgt opp brudd på regelverk som er avdekket ved kontrollene, herunder vurdert avkorting og anmeldelse.

Rapportering

- Gi en oversikt over erfaringer knyttet til fylkesmannens og kommunenes forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak.
- Gi en oversikt over omfang av gjennomførte kontroller og oppfølging av eventuelle avvik i eget skjema, og gi en vurdering av kontrollresultatene.
- Omtale antall saker som er vurdert for politianmeldelse og hvor mange som er anmeldt. Resultat av påtalemyndighetens behandling omtales kort der resultatet er klart.
- Utarbeide oversikt over og vurdering av klager og dispensasjonssøknader behandlet av Fylkesmannen for samtlige tilskuddsordninger på landbruksområdet der kommunen er førsteinstans.
- På erstatningsområdet må embetene gjennom dialog med kommunene være forberedt på rapportering.

Finansiering

- Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 525).
- Styrking av det kommunerettede arbeidet er finansiert over Landbruks- og matdepartementets kap. 1144 post 77 Regionale og lokale tiltak i landbruket.

Bakgrunnsinformasjon

- [Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket](#)
- [Forskrift om tilskot til avløsning ved sjukdom og fødsel mv.](#)
- [Forskrift om tidligpensjon til jordbrukere](#)
- [Forskrift om tilskot til landbruksvikarverksemd](#)
- [Forskrift om tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk](#)
- [Forskrift om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon](#)
- [Forskrift om erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon](#)
- [Reglement for økonomistyring i staten](#)
- [Lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen](#)
- [Forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen](#)
- [Forskrift om kompensasjon ved restriksjoner i bruk av utmarksbeite på grunn av rovvilt](#)

22.4 Ei livskraftig reindrift

Oppdrag

Målsettinger

- God dialog og samhandling med næringen.
- Økonomisk og økologisk bærekraftig reindrift.
- Sikring av reindriftenes arealer.
- Redusere tap av rein.
- Styrke fylkesmannen som regional reindriftnemyndighet.

Oppgaver

- Gjennomføre reindriftpolitikken på regionalt nivå, herunder å forvalte juridiske og økonomiske virkemidler på reindriftsområdet.
- Videreutvikle dialog og etablere samarbeidsforum med Norske Reindriftsamers Landsforbund og Sametinget, og være et kompetansesenter for næringen
- Bidra til bevisstgjøring på alle nivå om det ansvar som følger av Grunnlovens § 108 og folkerettens regler om urfolk og minoriteter.
- Følge opp internasjonale konvensjoner og lover knyttet til den grenseoverskridende reindriften.
- Gjennomføre vedlikehold og kvalitetssikre grunnlagsdata i fagsystemene.
- Følge opp ulovlig oppførte gjerder og anlegg, herunder gjeterhytter.
- Følge opp inngåtte reinbeiteavtaler for utøvelse av reindrift.
- Bidra til at samtlige reinbeitedistrikt, herunder fellesbeitedistriktene utarbeider bruksregler og påse at distriktene utarbeider distriktsplaner i henhold til reindriftslovens bestemmelser.
- Risikobaserte vurderinger skal danne grunnlaget for kontrollarbeidet, og avvik/feil skal følges opp.
- Bidra til å skape helhet og samspill i verdikjeden fra vidde til bord. Fellestiltak i reindriften skal prioriteres.
- Planlegge og gjennomføre reinpramming i aktuelle distrikter.
- Bidra til god dialog og samhandling med Mattilsynet om beitesituasjonen og dyrevelferdsmessige forhold.
- Administrere og gjennomføre reintellinger etter prioritering fra Landbruksdirektoratet.
- Veilede om økt bærekraftig slakteuttak, samt legge til rette for fellestiltak for en bedre infrastruktur.
- Hente inn opplysninger om beiteforhold, og videreformidle dette til Landbruksdirektoratet.
- Reagere raskt ved brudd på bruksreglene.
- Lede arbeidet i beredskapsutvalgene. Referat fra møtene sendes Landbruksdirektoratet.

Resultatkrav

- Fulgt opp det regionale forvaltningsansvaret innenfor ressurs-, areal- og tilskuddsforvaltning.
- Bidratt til å nå målet om en økologisk bærekraftig reindrift gjennom et tilpasset reintall til tilgjengelig beiteareal.

- Fulgt opp brudd på gjeldende regelverk.
- Bidratt til økt verdiskaping i reindriften.
- Implementert reindrifsområdet i fylkesmannsembetene og styrket fylkesmannen som regional reindriftsmyndighet.

Rapportering

- Beskriv status og utfordringer med å videreutvikle Fylkesmannen som regional reindriftsmyndighet.
- Rapporter om oppfølging av reindriften ved brudd på gjeldende regelverk.
- Rapporter om arbeidet fra de etablerte samarbeidsforumene med Sametinget og NRL.
- Rapportering om brudd på bruksreglene.
- Rapporter på hvor mange distrikt som har utarbeidet distriktsplan.
- Rapportering om status, utfordringer og framdrift om distriktenes arbeid med utarbeidelse og oppfølging av godkjente bruksregler.
- Rapportering om reintallsutvikling og utviklingen av produktivitet/produksjon.
- Rapporter om gjennomførte kontrolltiltak og oppfølging av avvik/feil.

Finansiering

- Finansiert over Landbruks- og matdepartementets kap. 1142 Landbruksdirektoratet (gjelder fylkesmennene i Finnmark, Troms, Nordland, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag).

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov om reindrift](#)
- [Lov om reindrift i kommunene Meldal, Midtre Gauldal, Oppdal, Rennebu, Rindal, Sunndal og Surnadal](#)
- [Lov om svensk reinbeiting i Norge og norsk reinbeiting i Sverige](#)
- [Lov i henhold til konvensjon av 3. juni 1981 mellom Norge og Finland om bygging av reingjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer over grensen mellom de to riker](#)
- [Prop 89 L \(2012-2013\) Endringer i reindriftsloven mv. \(avvikling av områdestyrene\)](#)
- [Innst. 307 L \(2012-2013\) Innstilling fra næringskomiteen om endringer i reindriftsloven mv. \(avvikling av områdestyrene\)](#)
- [Lovvedtak 65 \(2012-2013\) Vedtak til lov om endringer i reindriftsloven mv. \(avvikling av områdestyrene\)](#)
- [Prop 108 \(2013-2014\) Reindriftsavtalen 2014/2015 og endringer i statsbudsjettet for 2014 m.m.](#)
- [Temaveileder: Reindrift og planlegging etter plan- og bygningsloven](#)

Resultatområde 23 Økt verdiskaping

23.1 Næringsutvikling innen jordbruk og bygdenæringer

Oppdrag

Målsettinger

- Styrke innovasjonsevne og verdiskaping i alle deler av landbruksnæringa.
- Økt satsing innenfor landbruksbasert vare- og tjenesteproduksjon og bygdenæringer.
- Utnytte det regionale handlingsrommet med sikte på å utløse økt aktivitet ut fra bredden av landbrukets ressurser.

Oppgaver

- Følge opp Regionalt bygdeutviklingsprogram i samarbeid med regionalt partnerskap, herunder strategiarbeid for delprogrammene: Regionalt næringsprogram (RNP), Regionalt miljøprogram (RMP) og Regionalt skog- og klimaprogram (RSK).
- Formidle signal om den strategiske bruken av bedriftsrettede IBU-midler i oppdragsbrev til Innovasjon Norge innen 1.3.15, med kopi til LMD.
- Forvalte de fylkesvise bygdeutviklingsmidlene til utredning og tilrettelegging.
- Følge opp nasjonal handlingsplan for Inn på tunet.
- Ivareta fagfunksjonen knyttet til matkontakter under Utviklingsprogrammet for Lokalmat og grønt reiseliv.
- Samarbeide med Mattilsynet om næringsutviklingsarbeidet på matområdet.
- Motivere og mobilisere til innovasjon og bærekraftig næringsaktivitet.
- Bidra til at landbruket er en integrert del av nærings- og samfunnsutviklingsarbeidet i kommunene.
- Følge opp satsing for fjellandbruket

Resultatkrav

- Bidratt til et helhetlig og strategisk arbeid med landbruksbasert næringsutvikling, herunder samarbeid i det regionale partnerskapet.
- Støttet utrednings- og tilretteleggingstiltak i tråd med føringene i Fullmaktbrev fra Landbruks- og matdepartementet.
- Bidratt til at landbruket er en integrert del av kommunenes nærings- og samfunnsutviklingsarbeid.
- Bidratt til økt mobilisering og næringsaktivitet med sikte på å styrke den lokale verdiskapingen.

Rapportering

- Egen rapport om bruken av IBU-midlene sendes LMD innen 28.2.2016 med kopi til Innovasjon Norge. Det skal gis en kort omtale av den

helhetlige bruken av IBU-midler i fylket, samt en detaljert rapportering på bruken av utrednings- og tilretteleggingsmidler i henhold til rapporteringskravene i brev til Fylkesmannen av 12.12.2014.

- Beskrive kort tiltak for økt satsing innen landbruksbasert vare- og tjenesteproduksjon innenfor Regionalt næringsprogram.
- Beskrive tverrsektorielt samarbeid og resultater i arbeidet med Inn på tunet generelt og Inn på tunet-løftet i kommunene spesielt.
- Utarbeide oversikt over antall årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene og i Fylkesmannens landbruksavdeling per 31.12.2015. Oversikten presenteres i årsrapporten.
- Rapportere om bruken av midlene til arktisk landbruk og fjellandbruket.
- Beskriv hvilke tiltak som er gjennomført for å styrke kommunenes arbeid innenfor landbruks- og matområdet, herunder omfanget av den landbrukspolitiske dialogen med kommunene og det landbrukspolitiske engasjementet i kommunene.
- Beskriv prioriteringer og konkret bruk av midler over kap. 1144 post 77 *Regionale og lokale tiltak i landbruket* til kommunerettet arbeid, inkludert en regnskapsmessig oversikt og vurdering av arbeidet.

Finansiering

- Finansierte over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 525).
- Styrking av det kommunerettede arbeidet er finansiert over Landbruks- og matdepartementets kap. 1144 post 77 *Regionale og lokale tiltak i landbruket*.

Bakgrunnsinformasjon

- [Forskrift om midler til bygdeutvikling](#)
- [Brev fra Landbruks- og matdepartementet av 08.11.2012 – Nasjonale føringer for arbeidet med Regionale bygdeutviklingsprogram](#)
- [Handlingsplan 2013-2017. Inn på tunet](#)

23.2 Skogbruk

Oppdrag

Målsettinger

- Økt bærekraftig avvirkning.
- Styrke skogens bidrag til verdiskaping nasjonalt, regionalt og lokalt.

Oppgaver

- Kartlegge og planlegge tiltak for økt avvirkning.
- Utarbeide og oppdatere fylkesvise planer for aktiviteten i skogbruksplanleggingen i samråd med kommunene, samt videreføre arbeidet med skogbruksplanlegging med miljøregistreringer.
- Forvalte de økonomiske virkemidlene i skogbruket i henhold til lov- og regelverk og tildelingsbrev. Følge opp kommunenes kontrollarbeid med bruken av tilskuddsmidler.
- Bidra til økt bruk av skogråstoff til bioenergi og økt bruk av tre.
- Arbeide for å styrke langsiktige investeringer knyttet til oppbygging og skjøtsel av ny skog med hensyn til skogproduksjon og framtidig verdiskaping.
- Bidra til videreutvikling av skogsveinettet gjennom bl.a. veiledning, bistand i arbeidet med kommunale hovedplaner for skogsveier og tilstandsregistrering av eldre veier, samt at forvaltning av de økonomiske virkemidlene skjer i tråd med regelverket.
- Veilede og følge opp kommunene om miljøutfordringer i skogbruket.
- Bidra med skogfaglig kompetanse i regional og lokal skogbrannberedskap.
- Administrere skogfundsordningen og bistå kommunene med informasjonstiltak rettet mot skogeierne om skatteregler knyttet til ordningen.
- Påse at kommunene overvåker skogen av hensyn til fare for ulike skogskader, og melder skader til [Skogskader på internett](#).
- Påse at kommunene gjennomfører resultatkontroll av skogbruk og miljø, herunder følger opp foryngelsesplikten i skogbruksloven.

Resultatkrav

- Bidratt til en målrettet og effektiv forvaltning av de økonomiske og juridiske virkemidlene i skogbruket.
- Den fylkesvise hovedplanen for behovet for skogbruksplanlegging er oppdatert.
- Bidratt til tilfredsstillende skogbruksplanlegging med miljøregistreringer.
- FM kan dokumentere tiltak med formål om økt utbygging og produksjon av fornybar energi, herunder bioenergi, samt økt trebruk.
- Det er arbeidet for å oppnå tilfredsstillende veiledning og standard på skogs veinettet, bl.a. gjennom forvaltning og kontroll av økonomiske og juridiske virkemidler.
- Det kan vises til veiledning og andre tiltak med formål å synliggjøre skogbrukets transportbehov og utbedring av eventuelle flaskehalsar for tømmertransport på offentlig infrastruktur.

Rapportering

- Rapportert kort utfordringene på skogområdet og hvordan Fylkesmannens arbeid har bidratt til resultater og aktivitet.
- Rapportert om skogbruksplanlegging med miljøregistreringer og tilskudd til miljøtiltak i skogbruket gjennom fagsystemet TSKOG.

Finansiering

- Finansierte over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 525).

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov om skogbruk](#)
- [Forskrift om tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer](#)
- [Forskrift om skogfond o.a.](#)
- [Forskrift om berekraftig skogbruk](#)
- [Forskrift om planlegging og godkjenning av veier for landbruksformål](#)
- [Landbruks- og matdepartementets miljøstrategi 2008-2015](#)
- [Strategi for økt utbygging av bioenergi](#)
- [Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen](#)

Resultatområde 24 Bærekraftig landbruk

24.1 Samfunns- og arealplanlegging

Oppdrag

Målsettinger

- Sikre verdifulle jordbruksareal for framtidig matproduksjon.
- Sikre verdifulle kulturlandskap som miljøgode.
- Ivareta landbrukets og reindriftens interesser i samfunns- og arealplanleggingen.
- Bidra til god dokumentasjon og rapportering om landbruks- og reindriftsrelatert arealbruk.
- Bidra til langsiktig ivaretagelse av landbrukets og reindriftens ressursgrunnlag.

Oppgaver

- Formidle nasjonal politikk for jordvern og bevaring av kulturlandskap.
- Bruke innsigelse i plansaker der det er nødvendig for å fremme regjeringens mål.
- Bidra til at kommunene etablerer langsiktige utbyggingsgrenser mot de viktigste landbruksarealene, samt stille krav om effektiv utnyttelse av eksisterende og planlagte utbyggingsområder.
- Ivareta landbrukets og reindriftens interesser i de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging.
- Belyse konsekvenser og utviklingsmuligheter og ivareta landbrukets og reindriftens interesser i arealplansaker, saker etter naturmangfoldloven og ved større tiltak.
- Koordinere arbeidet med de utvalgte kulturlandskapene i jordbruket på fylkesnivå, opprettholde dialogen med lokale aktører og se til at skjøtsel og andre tiltak er faglig kvalitetssikret og gjennomføres i områdene.
- Bidra til at kulturlandskap blir brukt som grunnlag for landbruksbasert næringsutvikling.
- Forvalte økonomiske virkemidler for natur- og kulturlandskapsbaserte verdensarvområder i de fylkene der dette er aktuelt.
- Legge til rette for samordning av planleggingen på tvers av kommune- og fylkesgrensene for å sikre reindriften sammenhengende bruksarealer.
- Bidra til å oppdatere og kvalitetssikre reindriftsnæringens arealbrukskart.
- Samordne og koordinere samfunnssikkerhet og beredskap i fylket på landbruks- og matområdet og ivareta en rolle som pådriver og veileder i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap.

Resultatkrav

- Bidratt til nedgang i omdisponering av dyrka og dyrkbar jord.
- Synliggjort og bidratt til at de nasjonale målene for jordvern og kulturlandskap blir fulgt opp.
- Bidratt til sikring av reindriftens og landbrukets arealer og økt bruk av helhetlig planlegging.
- Landbrukets samfunnsbidrag er på dagsorden i kommunene, og løftes fram i samfunns- og arealplanlegging lokalt og regionalt.
- Landbrukets og reindriftens interesser er synliggjort i plansaker, saker etter naturmangfoldloven og i energisaker m.v.
- Aktiv og målrettet bruk av landbruks- og reindriftsrelatert arealdokumentasjon og statistikk på fylkes- og kommunenivå, herunder kart over kjerneområder for landbruk fra kommunene.
- Samfunnssikkerhetsarbeidet i fylket på landbruks- og matområdet er samordnet og koordinert.
- Gjennomført en brukerrettet dialog og bidratt til økt kommunalt engasjement for utvalgte kulturlandskap i jordbruket.

Rapportering

- Beskriv hovedtrekk i arealbruksutviklingen og aktivitetene som er iverksatt for å sikre at landbrukets og reindriftens arealinteresser og utviklingsmuligheter blir ivare tatt i samfunnsplanleggingen.
- Bruken av innsigelse knyttet til landbruk og reindrift i saker etter plan- og bygningsloven.
- Beskriv aktivitet og status i dialogen med kommunene for å nå de nasjonale målene om å ivareta jord- og kulturlandskapsressursene.
- Beskriv kort sentrale utviklingstrekk for jordbruket i fylket, hovedutfordringer i virkemiddelbruk og tiltak knyttet til omdisponering av dyrka og dyrkbar jord.
- Beskriv status og erfaringer i arbeidet med verneplaner, energisaker og konsekvensutredninger.
- Beskriv status for samfunnssikkerhetsarbeidet på landbruks- og matområdet.

- Beskriv kort erfaringer og resultater med iverksetting av tiltak for utvalgte kulturlandskap i jordbruket.
- Beskriv kort om arbeidet med å oppdatere og kvalitetssikre reindriftens arealbrukskart.

Finansiering

- Finansierte over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 525).

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov om jord](#)
- [Lov om planlegging og byggesaksbehandling \(plan- og bygningsloven\)](#)
- [Forskrift om konsekvensutredninger](#)
- [Forskrift om kart, stedfestet informasjon, arealformål og kommunalt planregister \(kart- og planforskriften\)](#)
- [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging](#)
- [Brev fra Landbruks- og matdepartementet 20.4.2012 – Presisering av Fylkesmannens beredskapsrolle på Landbruks- og matdepartementets områder](#)
- [Temaveileder: Landbruk og planlegging etter plan- og bygningsloven](#)
- [Plan- og bygningsloven og Landbruk Pluss – Veileder](#)
- [Temaveileder: Reindrift og planlegging etter plan- og bygningsloven](#)
- [Lov om forvaltning av naturens mangfold \(naturmangfoldloven\)](#)
- [Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. \(energiloven\)](#)
- [Lov om skogbruk](#)
- [Statlige planretningslinjer for samordnet bolig- areal- og transportplanlegging](#)
- [Rundskriv H-2/14 Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven](#)
- [Landbruks- og matdepartementets miljøstrategi 2008-2015](#)
- [Strategi for økt utbygging av bioenergi \(OED 2008\)](#)
- [Nasjonalt miljøprogram 2012](#)
- [Klimaskifte for jordvernet – rapport fra jordverngruppa](#)
- [Temaveileder: Landbruk og planlegging etter plan- og bygningsloven](#)
- [Plan- og bygningsloven og Landbruk Pluss – Veileder](#)

24.2 Klimautfordringene

Oppdrag

Målsettinger

- Styrke skogens rolle i klimasammenheng.
- Følge opp jordbrukets sektoransvar for å bidra til reduserte klimagassutslipp.

Oppgaver

- Synliggjøre positive bidrag og muligheter knyttet til skog og trevirke i klimasammenheng.
- Arbeide for økt produksjon og bruk av bioenergi i tråd med virkemidler hos Innovasjon Norge (Bioenergiprogrammet) og ENOVA.
- Medvirke til at kommunene ivaretar landbrukets interesser i sine klima- og energiplaner.
- Bidra til Norsk institutt for skog og landskaps årlige rapport om bærekraftig skogbruk.

Resultatkrav

- Profilert de positive effektene og mulighetene knyttet til skog og trebruk i klimasammenheng.
- Gjennomført tiltak for økt bruk av trevirke og økt satsing på bioenergi.
- Gjennomført tiltak for å gjøre kommunene kjent med landbrukets positive klimabidrag og at landbruket blir en del av kommunens klimaplaner.

Rapportering

- Beskriv utfordringer i arbeidet med klimatiltak innenfor landbrukssektoren.
- Beskriv kort aktiviteten knyttet til økt bruk av trevirke og satsing på bioenergi, samt gjør rede for status og utfordringer på området.
- Beskrive kort oppfølging av arbeidet med biogassanlegg i fylket.

Finansiering

- Finansierte over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 525).
- Finansierte over Landbruks- og matdepartementets kap. 1150.50 (Landbrukets utviklingsfond) Klima- og miljøprogram

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov om skogbruk](#)
- [Forskrift om tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer](#)

- [Forskrift om skogfond o.a.](#)
- [Forskrift om berekraftig skogbruk](#)
- [Forskrift om planlegging og godkjenning av veier for landbruksformål](#)
- [Strategi for økt utbygging av bioenergi](#)

24.3 Produksjon av miljøgoder og reduksjon av forurensninger

Oppdrag

Målsettinger

- Økt synliggjøring av jordbrukets produksjon av miljøgoder.
- Bidra til redusert forurensning fra jordbruksdrift gjennom effektiv forvaltning og målrettet bruk av miljøvirkemidlene i jordbruket.

Oppgaver

- Forvalte miljøvirkemidlene i tråd med Nasjonalt miljøprogram og Regionalt miljøprogram.
- Fordele miljøvirkemidlene i jordbruket (SMIL) til kommunene og informere og veilede kommunene om endringer i SMIL-forskriften.
- Følge opp landbrukets sektoransvar ved gjennomføringen av vannforskriften.
- Forvalte ordningen tilskudd til drenering.

Resultatkrav

- Bidratt til effektiv forvaltning og målrettet bruk av miljøvirkemidlene.
- Ivarett landbrukssektoren i arbeidet med nye og reviderte vannforvaltningsplaner.
- Beskriv kort utfordringer i arbeidet med å ivareta landbrukets sektoransvar i arbeidet med vannforvaltningsplanene.

Rapportering

- Gi en vurdering av måloppnåelse for miljøvirkemidlene.
- Beskriv status og behov for oppfølgingstiltak fra forvaltningens side i miljøplanarbeidet.

Finansiering

- Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 525).
- Styrking av det kommunerettede arbeidet er finansiert over Landbruks- og matdepartementets kap. 1144 post 77 Regionale og lokale tiltak i landbruket.

Bakgrunnsinformasjon

- [Nasjonalt miljøprogram 2012](#)
- [Forskrift om tilskudd til drenering av jordbruksjord](#)
- [Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket](#)

24.4 Økologisk landbruk

Oppdrag

Målsettinger

- Styrke arbeidet med utvikling av økologisk landbruk og omsetning av økologiske landbruksprodukter.

Oppgaver

- Videreutvikle økologisk landbruk som en del av næringsutviklingsarbeidet i fylket.
- Videreutvikle nettverk for å stimulere til økologisk jordbruksdrift.
- Synliggjøre resultater av regionale og lokale satsinger innenfor økologisk landbruk, og gjennom foregangsfylkene å ivareta utvikling av økologisk landbruk innenfor særskilte satsingsområder.

Resultatkrav

- Gjennomført målrettede tiltak som har bidratt til å utvikle økologisk landbruk og omsetning av økologiske landbruksprodukter.
- Foregangsfylkene har ivarett sitt nasjonale ansvar innenfor sitt satsningsområde.

Rapportering

- Beskriv kort status, utfordringer og resultater knyttet til arbeidet med økologisk landbruk.
- Beskrive hvordan utvidet nasjonalt ansvar for satsingen er ivarett.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 525)

Bakgrunnsinformasjon

- [Økonomisk, agronomisk – økologisk! Handlingsplan for å nå målet om 15 prosent. økologisk produksjon og forbruk i 2020](#)